

OPBOUW

WEEKBLAD TOT OPBOUW VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

uitgave van de gereformeerde persvereniging „opbouw“

Adres redactie: ds H. Amelink, Waal 5, Langerak (Z.-H.)

Druk: Drukkerij „Steenbergen“, Slotlaan 220, Zeist

G. VAN ATTEN — GORINCHEM

God's neen tot David

(1 Kron. 17)

Psalm 132 zingt van Davids verlangen naar een woonplaats voor de HERE en voor de ark van Zijn verbond. Vs 4, 5: voorwaar, ik zal aan mijn ogen geen slaap gunnen, noch sluimering aan mijn oogleden, totdat ik voor de HERE een plaats gevonden heb, een woning voor de Machtige Jakobs. En in 1 Kron. 17 vergelijkt David zijn eigen behuizing met die van de HERE: Zie, ik woon in een cederen paleis, terwijl de ark van het verbond des HEREN onder tentklederen staat. Het onuitgesproken voornemen, in deze woorden opgesloten, heeft de instemming van de profeet Nathan.

We weten allen, dat David de tempel niet gebouwd heeft. De HERE zei nee.

Als het U is gegaan als mij, hebben we van onze lagere-schooltijd uit de bijbelverhalen deze herinnering overgehouden: David mocht de tempel niet bouwen, omdat hij te veel oorlogen gevoerd had. Er kleefde te veel bloed aan zijn handen. Zo kon hij de tempel niet bouwen.

Nu is die herinnering niet onjuist, op zichzelf genomen. David zegt het zelf zo, tot twee maal toe. 1 Kron. 22 : 8: het woord des HEREN kwam tot mij: Gij hebt veel bloed vergoten en grote oorlogen gevoerd; gij moogt voor mijn Naam geen huis bouwen, omdat gij veel bloed voor mijn aangezicht ter aarde hebt doen vloeien. En 1 Kron. 28 : 3: Maar God heeft tot mij gezegd: Gij moogt voor Mijn Naam geen huis bouwen, want gij zijt een krijgsman en gij hebt bloed vergoten.

We moeten alleen oppassen, dat we door deze herinnering en door die woorden van David de HERE niet een plaats geven in de gelederen van pacifisten. Het lijkt er misschien even op, in de citaten van David uit 1 Kron. 22 en 28. Maar de vraag moet opkomen: vindt de HERE het dan zo erg, dat David oorlogen heeft gevoerd en bloed vergoten heeft; zo erg, dat David dáárom geen tempel voor Hem bouwen kan? Deed David zo veel kwaad, door die oorlogen te voeren?

Die laatste vraag kan alleen maar ontkennend worden beantwoord. De HERE heeft David altijd geholpen bij zijn oorlogen, hem zelfs aanwijzingen gegeven (zie de geschiedenis uit 1 Kron. 14:8-17; 2 Sam. 5:17-25). Psalm 89:20 e.v.v. zingt van Gods geschenk in deze held. Er komt nog iets bij. Het argument van David (zie boven) vinden we niet op die manier in het antwoord van de HERE, dat Hij door Nathan aan David heeft gegeven. Leest U het maar na in 1 Sam. 7:4-16 en 1 Kron. 17:3-14. U zult zien: zo staat het er niet.

Nu komt wel de vraag: waarom zegt David het dan wel zo? M.i. geeft David in de genoemde teksten een samenvatting van Gods antwoord, waarin hij het accent laat vallen op de tegenstelling, die de HERE met Zijn antwoord op het oog had. In 1 Kron. 22 : 9 gaat David als volgt verder: Zie, U zal een zoon geboren worden; hij zal een man van rust zijn, Ik zal hem rust geven van al zijn vijanden rondom. Want hij zal Salomo heten en Ik zal vrede en rust in Israël geven in zijn dagen.

De tegenstelling is duidelijk. Onder David verkeert Israël nog in oorlogstoestand, en daarmee voortdurend in gevaar. Onder Salomo zal het veilig zijn en vrede hebben. Dan kan de tempel gebouwd worden, een huis voor de HERE, de plaats van Zijn rust. Zo wordt de tempel immers genoemd: de plaats van Gods rust.

M.a.w.: de bouw van de tempel hangt niet af van de man, die het gaat doen, maar van de omstandigheden waarin Gods volk verkeert. Zolang Zijn volk geen rust heeft, wil de HERE Zelf nog niet gaan rusten. De veiligheid van Zijn volk gaat Hem zo ter harte, dat Hij geen rust vindt voordat zij rust hebben. Hij is als een vader, die eerst voor zijn gezin zorgt, b.v. als de auto te water geraakt is of als het huis in brand staat. Zo'n vader denkt eerst aan zijn vrouw en kinderen, en dan pas aan zichzelf. Zo is de HERE.

Zijn antwoord aan David in 1 Kron. 17/2 Sam. 7 begint dan ook met een verwijzing naar de geschiedenis van de woestijnreis en de richtertijd. Ik heb nooit om een huis van cederhout gevraagd, zegt de HERE. En ook nu heb Ik nog andere plannen. Ik zal U een naam maken gelijk die van de groten der aarde. Ik zal een plaats bepalen voor mijn volk Israël en het planten, zodat het op eigen plaats kan wonen en niet meer opgeschrikt wordt... Ik zal uw vijanden onderwerpen. Ook kondig ik U aan: de HERE zal u een huis bouwen. Uw zoon zal na U optreden, en die zal voor Mij een huis bouwen. Als Uw koningshuis gevestigd is, zal Ik tot rust kunnen komen. En dat zal spoedig gebeuren: Uw zoon zal het al kunnen zien.

Geen wonder, dat David na dit antwoord van de HERE zijn hart gaat uitstorten in een uitbundig dankgebed (2 Sam. 7:18-29, 1 Kron. 17:16-27). Hij weet: de HERE heeft nu gesproken over een verre toekomst, en in mij een rij mensen gezien in opgaande lijn. Naar Uw hart hebt Gij al dit grote gedaan. David heeft God's hart open zien gaan in Zijn neen.

De HERE wil geen rust, voor Hij klaar is met de rust van Zijn volk. In al hun benauwdheid is ook Hij benauwd (Jes. 63:8). Hij staat heel dicht bij ons. Zo dicht, dat Zijn eigen Zoon in alle opzichten aan zijn broeders gelijk geworden is, om een barmhartig en getrouw hogepriester voor hen te zijn bij God (Hebr. 2:17), een hogepriester die kan meevoelen met onze zwakheden (Hebr. 4:15). In Hem heeft de opgaande lijn van Davids geslacht haar hoogtepunt bereikt — in Davids Zoon en Heer. Voor Zijn geboorte sprak de engel Gabriël: God zal Hem de troon van Zijn vader David geven, en Hij zal als koning over het huis van Jakob heersen tot in eeuwigheid, en Zijn koningschap zal geen einde nemen (Luk. 1:32, 33).

In het koningschap van onze Heer Jezus Christus komt God Zelf tot Zijn rust. In het nieuwe Jeruzalem zal geen tempel meer zijn (Openb. 21:22), want de Here God, de Almachtige, is haar tempel, en het Lam. Dan komt de rust, waar Hebr. 4 over spreekt: de sabbatsrust die blijft voor het volk van God. Daarom heeft de HERE nee gezegd, toen David een tempel wilde bouwen. Hij was nog niet klaar met Zijn werk voor Zijn volk. Zover kwam het pas onder Salomo.

David heeft gedankt voor dat nee van de HERE. Om alles, waar daaraan verbonden was. Beseffen we, dat die God van David onze God is? De God, die niet rust eer Zijn volk behouden is? We kunnen soms zo verlangen naar rust. Naar stabiliteit.

Als we dat alles nog niet krijgen, zou het dan niet kunnen zijn, dat de HERE meer met ons voor heeft? Dat Hij zegt: nog even wachten, Ik ben nog niet klaar met Mijn werk voor U, en voor heel Mijn volk? Ook wanneer Hij zegt: nog niet — zegt Hij: Ik maak alle dingen nieuw. Er komt nog meer dan U nu al hebt.

KERKELIJK Leven

■ Niet de kerkorde!

In de „vrijgemaakte” kerken die „buiten het verband” zijn geraakt heerst een huivering, om niet te zeggen een afkeer van een strak georganiseerd „verband” tussen de plaatselijke kerken.

Het opvallende is dat deze afkeer in onze dagen in nagenoeg alle kerkelijke denominaties te bespeuren valt. Speciaal onder de jongere kerkleden.

In de Rooms-Katholieke Kerk neemt, vooral in de nederlandse „kerkprovincie”, het aantal van hen die zich verzetten tegen het éénoofige, absolute, in de paus geconcentreerde gezag over de kerk steeds toe. Men streeft daarin naar de zgn. **collegialiteit**. Dat wil zeggen: naar een vorm van kerkregering waarbij de bisschoppen niet zonder meer ónder maar veel meer náást de paus komen te staan, de paus als de primus inter pares, de eerste onder zijns gelijken beschouwd wordt. Vooral ook wil men aan oecumenische concilies grotere bevoegdheden verleend zien. En in verband daarmee wil men in een diocees, het machtsgebied van een bisschop, de „lagere” geestelijkheid en de „leken” meer dan tot nu toe invloed toekennen op de daaraan door de bisschop gegeven leiding.

In de Hervormde Kerk verscheen niet lang geleden — ik wees er in ons blad reeds op — een brochure waarin een felle aanval werd gelanceerd op de steeds groter wordende macht van de generale synode van die kerk. Mensen uit allerlei „modaliteiten” betoogden daarin dat de afstand tussen de synode en de plaatselijke kerken steeds groter wordt en dat in de „top” van de kerk de bureaucratie voortdurend omvangrijker en drukkender wordt.

Hetzelfde geluid wordt ook vernomen in de (synodaal) Geref. Kerken. Ook daar, zo wordt gezegd, trekt de synode met haar organen steeds meer kerkelijke activiteit en daardoor ook kerkelijke macht naar zich toe. Het aantal synodale deputaatschappen groeit gestaag. Deze kerken bezitten momenteel reeds niet minder dan veertien permanente bureaus. Deze zijn in totaal beband met honderd een en veertig „full time” medewerkers. Onder dezen zijn elf predikanten en acht en twintig andere staf-functionarissen, zestien mensen met een verzorgende of huishoudelijke taak en zes en tachtig administratieve krachten. Alleen al in het zendingscentrum te Baarn zijn **zes en vijftig** personen werkzaam, terwijl het aantal zendingsterreinen op de verschillende zendingsterreinen niet meer dan **twee en zeventig** bedraagt.

Het is geen wonder dat men overal bezorgd is over deze gang van zaken. Komt door dit alles, zo vraagt men, het eigenlijke werk van de kerk, het werk in de plaatselijke gemeente: prediking, zielzorg, catechese, evangelisatie, dienst enz. niet in verdrukking? Is er geen sprake van over-institutionalisering en -organisatie van de kerk? De papiermassa die door al deze instanties over de kerken wordt uitgestort neemt zo langzamerhand de vorm van een lawine aan.¹⁾

☆☆☆

De afkeer van de straffe synodale organisatie zoals die in de „buitenverbandse” kerken leeft vindt evenwel vooral zijn oorzaak in de uitermate slechte ervaringen die

¹⁾ Ik las bij de correctie van de drukproeven van dit artikel dat de synode van de Gref. Kerken besloten heeft optie te vragen voor een terrein waarop een groot centraal gebouw t.b.v. de Ned. Herv. en de Geref. Kerken zal kunnen verzeilen.

men in de laatste dertig jaren van de zijde der zogenaamde „meerdere” vergaderingen heeft opgedaan. Speciaal de generale synoden uit die jaren hebben zonder meer verwoestend op het leven van de kerk ingegrepen. Er is door deze vergaderingen enorm veel onherstelbaar kapot gemaakt.

Het is nu van groot belang na te gaan waarin in eerster instantie dat wangedrag van de synoden gelegen was. Of, anders gezegd: wat in eerster instantie de oorzaak was dat de synoden zoveel onheil hebben aangericht. Dat is met het oog op de huidige situatie van het kerkelijke leven en met het oog op de toekomst ervan van de grootste betekenis.

Ik wil die oorzaak van het synodale wangedrag zo duidelijk mogelijk aanwijzen.

Daartoe ga ik in het kort het gedrag van de synoden na die zich aan de grootste wandaden hebben schuldig gemaakt.

■ 1926

In 1926 werd door de synode van Assen de opvatting van dr Geelkerken veroordeeld. En toen hij voor dat synodale oordeel niet wilde buigen werd hij „schorsingswaardig” verklaard.

Naar geref. kerkrecht had de synode dat aan de kerkeraad van dr Geelkerken moeten schrijven. Alleen deze kerkeraad bevat de bevoegdheid zijn predikan al dan niet te schorsen. Want in de kerkorde staat zeer duidelijk dat de schorsing van een predikant alleen mag geschieden **door de kerkeraad van de kerk waartoe de predikant behoort** — met instemming van de kerkeraad der genabuude kerk. Zo'n schorsing moet plaats vinden volgens de regel dat wie beroept — eventueel — ook schorst.

Nog een paar jaar vóór 1926 had prof. H. H. Kuyper de onbetwiste autoriteit op het gebied van het kerkrecht dat uitdrukkelijk verklaard. Hij schreef leterlijk: „dat het recht tot initiatief bij een kerkelijke censuur **niet** bij de meerdere vergadering behoort, maar bij de Kerkeraad. Het is de Kerkeraad die de kerkelijke macht om censuur te oefenen, ontvangen heeft en die dus in de eerste plaats te oordelen heeft, of er reden is om zulk een censuur te oefenen.” En als een meerdere vergadering, b.v. een synode, uitspreekt dat een predikant schorsingswaardig is, is een kerkeraad „niet geopen blindelings zulk een besluit op te volgen, vooral wanneer hij van oordeel is, dat dit besluit in strijd is met de Artikelen van de onder ons geldende Kerkenorde.” Volgens prof. Kuyper „spreekt dat vanzelf.”

Lijnrecht ingaande tegen wat duidelijk in de kerkenorde was bepaald schorste de synode van Assen dr Geelkerken zelf. Zelfs zonder diens kerkeraad daarin ook maar voor het minst te kennen.

Het is de eer van o.a. prof. Greijdanus dat hij zich van meet af tegen zo'n schorsing heeft verzet. En hij verzekerde mij meermalen dat deze synodale wandaad groot onheil over de kerken brengen zou!

■ 1944

In 1942 vaardigde de generale synode een aantal — later finaal ter zijde gestelde — leeruitspraken uit. Ze noemde die „goddelijke waarheden”. Ze deed dat terwijl de meerderheid van de kerken verklaard had dat ze dat **niet** moest doen.

In de kerken rees tegen die leeruitspraken sterk verzet. Er werden op de volgende synoden dan ook bezwaarschriften daartegen ingediend. Deze synode wees deze evenwel

alle af. Toen hebben vele kerken en kerkleden deze besluiten niet „voor vast en bondig” gehouden.

Hiertoe gaf de geldende kerkorde hun het volstreekte recht. Want daarin staat (art. 31) dat een besluit van een classicale of synodale vergadering voor „vast en bondig” zal gehouden worden „**tenzij** dat het bewezen worde te strijden tegen het Woord Gods of de kerkenorde.”

Die uitdrukking „tenzij dat het bewezen worde” betekent dat de kerkeraad of de persoon op wie dat besluit betrekking heeft, dat besluit mag, ja **moet** afwijzen indien hij **VOOR ZICH ZELF** bewezen acht dat het in strijd is met Gods Woord of de Kerkenorde. Prof. Rutgers en prof. Kuyper verzekerden dat meermalen met alle kracht. Zij verklaarden zelfs dat iedere andere opvatting van deze uitdrukking „**onzin**” is!

In zijn inaugurele rede, die de kerkrechtelijke verdediging van het bij de vrijmaking in praktijk gebrachte kerkrecht was, verklaarde prof. Deddens:

„De kerken hebben gezegd: wij houden de synodebesluiten voor vast en bondig, **tenzij**. Er is een grens. Die grens is Gods Woord en de Kerkenordering. Komt ge over die grens heen, meerdere vergadering, dan houden wij het besluit, dat ge genomen hebt, **niet** voor vast en bondig. Dan bindt het ons niet.

Zoals Voetius zegt: „In dat geval nemen de kerken de besluiten niet aan, ze leggen ze niet op ter uitvoering, maar leggen ze naast zich neer, of verscheuren ze”.

De kerkeraden moeten de genomen synodale besluiten **toetsen**. Dat is hun plicht. Als ze na **toetsing** tot de overtuiging komen dat ze in overeenstemming zijn met Gods Woord of de Kerkorde dan „ratificeren”, dan bekrachtigen ze die en voeren ze die uit. Zijn ze daarentegen van oordeel dat die besluiten **niet** conform het Woord van God of de kerkode zijn, dan „ratificeren” ze die niet, dan houden ze die niet voor rechtskrachtig en voeren ze die niet uit.

Zo is het in de geest van Calvijn, die verklaarde „dat een concilie of synode niet anders kan geven dan een **voorlopig oordeel**; het volgend, het **definitieve** oordeel staat voor rekening van hen wien deze besluiten aangaan. Zo is het ook steeds, op Calvijns voetspoor, de opvatting geweest van de Gereformeerde Kerken hier te lande in de na-Reformatie-periode.”

Aldus sprak prof. Deddens.

De synode van 1943/45 heeft nu deze kerkordelijke bepaling op duidelijke en brutale wijze geschonden.

Want toen ambtsdragers en kerken verklaarden de leeruitspraken op de in de kerkorde aangegeven wijze **niet** voor vast en bondig houden — nog wel met de toezegging zich daarover tot de volgende synode te zullen wenden! — werden deze ambtsdragers als mensen die secten en mitterij in de kerk aanrichtten geschorst! En kerken werden uit het verband der kerken gestoten!

Bovendien deed deze synode precies hetzelfde als die van 1926 had gedaan: zij schorste uit eigen machtsbevoegdheid predikanten en ouderlingen.

■ 1964

In 1964 kwam de synode der „vrijgemaakte” kerken bijeen.

Zij vergaderde in Delfshaven.

Deze synode kreeg te doen met de bekende zaak-ds-Van der Ziel. Deze was predikant van de kerk van Groningen-Zuid. De kerkeraad daarvan verklaarde hem op zeer dubieuze gronden voor schorsingswaardig. Hij wendde zich daarop volgens de kerkelijke bepalingen tot de kerkeraad van de genabuude kerk om met diens toestemming ds Van der Ziel metterdaad te schorsen. Maar deze kerkeraad weigerde aan een schorsing mee te werken! En toen is het ongehoorde gebeurd dat de kerkeraad van Groningen-Zuid deze predikant „op eigen verantwoordelijkheid” schorste!

Dit was wel een ongelofelijk brutale schending van in de kerkorde bezegelde beloften!

En te Delfshaven heeft de generale synode het aangedurfd deze schandelijke rechtskrenking goed te keuren!

(Vervolg op pag. 254 - 3e kolom)

Dat „stellen”, het ter plaatse vasthouden, is de typische taak van de lange jachthond. In tegenstelling tot wolven, wilde honden en jachtluipaarden zal de jachthond het wild niet zelf doden — maar alleen stellen.

Hoe doet hij dat?

Door de lopers van het wild vast te houden. De meeste honden omsingelen het wild en beletten het er van door te gaan. Maar sommige honden grijpen de lopers vast — tot de jagermeester het hert de doodsteek geeft met zijn hartsvanger. (Een hartsvanger is een dolk, bestemd om het hart, het hert, „af te vangen”. Het duitse abfangen betekent: de vangst tot een dodelijk einde brengen.)

Als u dit beeld ooit gezien hebt in natura of voor de televisie, of u hebt de beschrijving ervan gelezen, begint u iets te begrijpen van psalm 22 : 17

Honden hebben mij omringd,
een bende boosdoeners heeft mij
omsingeld,
die mijn handen en voeten doorboren.

Het kan niet gezegd worden dat David hier bewust over de kruisiging van Jezus sprak, al zat er de profetie natuurlijk wel in. Maar zeker is wel, dat David van zijn eigen positie sprak. Hij zag zichzelf, vluchtend voor Saul of voor Absalom, als een gejaagd hert. Hij zag zijn vijanden als een veelkoppige meute. De achtervolgers hadden David in de tang genomen. Hem gesteld, tot staan gebracht, schaakmat gezet. Het waren geen echte honden maar boosaardige mensen, zegt hij tussen haakjes. En vervolgt dan zijn beeld: ze hebben mijn ledematen in hun grimmige kaken genomen.

Wat een jachthond eenmaal vast heeft, laat hij niet los. Jachtterriers kunnen zo fel met het wilde zwijn vechten, dat ze aan zijn nek of oren blijven hangen — zelfs als ze zwaar gewond zijn. Zo houden ook de meutehonden het prooidier meedogenloos vast. Ze bijten door tot op het bot, zoals men zegt. Ze „doorboren Davids handen en voeten”, „zo fel het kan”, zegt de oude psalmberijming.

Die oude berijming! We zongen twee eeuwen lang:

een muiltgespan
heeft mij te prooi verkoren,
mijn handen en mijn voeten
doen doorboren
zo fel het kan.

Heeft dat „muiltgespan” iets met „aanspannen” te maken? Neen — het betekent alleen bende. Heeft het iets met „muiten” te maken? In genen dele — het slaat op de meute. Het woord „muiltgespan” komt u dan ook in geen woordenboek tegen; het is een pleonasme, een dubbelvorm; 'n huisbakken koekje van psalmberijmersdeeg. Het „muiltgespan” houdt het midden tussen een bende (boosdoeners) en de meute (honden); houdt dus het midden tussen mensen en dieren.

Wanneer in ons land een „vossenjacht” door de Koninklijke Nederlandse Jacht-Vereniging wordt georganiseerd (wilt u die alstublieft niet verwarren met de Koninklijke Nederlandse Jagers-Vereniging?) dan gaat het om een leuke, wilde rit achter de honden, die op een kunstmatig gelegd vossenspoor hetzen. Dat „spoor” is van Oudleusden af dwars over de Veluwe gelegd door een stro-wis te slepen, die vooraf de geur van vossen-urine heeft meegereggen. Het schouwspel is kleurig en sportief, een lust voor oog en oor — maar heeft niets met de jacht te maken. In Nederland is het echte jagen met de lange honden al jaren verboden.

Maar in België en Frankrijk is de meutejacht nog in hoge ere. Daar is het de adel, die deze voormiddeleeuwse jacht in stand houdt. In november en december kunt u daar inderdaad het hert nog zien vangen met hulp van jachthonden. En al begint het spel sportief (aan het gedrag van de hertachtigen is dikwijls te zien of ze zich zorgen maken) wanneer de meute veld wint, of het bejaagde wild een handicap oploopt, kan het toch zo in paniek komen, dat het zich willig gewonnen geeft. Dan komt het wrede eind van wat

als natuurlijk spel begon. De honden „stellen” het hert.

—o—

Maar dat „doorboren” is toch goed gekozen. Volgens de theologen gebruikt David hier een woord, dat „doorgraven” betekent. En daar zaten de eerwaarde heren mee. Die hadden nooit een meutejacht gezien. Ridderbos noemt het een crux interpretum: een toer om te verhalen. Delitzsch dacht aan de spijkers, die later de Heiland de ledematen doorboorden. Maar dat zei David niet. Die sprak van: de honden hebben zich in mijn ledematen vastgebeten, hebben mij de vrijheid volledig benomen, hebben mij ter plaatse gesteld. En ze bijten door tot op het bot. Voor wie de lange jacht kent is die term zo helder als de dag.

—o—

Er zit nog iets in die psalm. Ja er zit veel meer in — maar op een enkel punt mag ik toch nog wel wijzen, nietwaar? En dat is: dat David van het afgrijselijke slottoneel een omkering geeft — een negatief beeld. Elders zegt hij: bij de Heere zijn uitkomsten, ook tegen de dood.

Het hert zou stom sterven, door de knieën gaan. Maar David gaat zingend door de knieën. Door de knieën voor God. Met luider stem (: 23) „verkondigt hij Zijn Naam aan zijn broeders”. Ingesloten door de meute, het muiltgespan, ziet hij zich als „in het midden der gemeente”: de boosdoeners waren immers van eisen bloede! En hij roept zijn broeders op, mee te zingen. Al zou David er bij ondergaan, „in het stof neerdalen” (: 30) — dan weet hij nog dat de machtige Jacobs „het koninkrijk bezit” (: 29). En dat vertelt hij aan zijn kinderen (: 31, 32) opdat ook die in het geloof zullen staande blijven. Zo heeft hij, onwetend, van de Heiland geprofeteerd, die „roepend met luider stemme” (Matth. 27 : 50) de geest gaf. Zo bleef David tot ons spreken, nadat hij gestorven is.

—o—

Wie de situatie van de opgejaagde David gezien heeft, herkent soortgelijke situaties in zijn omgeving. Een enkele hond doet meestal geen kwaad. Maar twee honden kijken elkaar aan en gaan samen op stap. Ze gaan „tekken”. En drie honden in een jachtveld is niet minder dan een natuurramp.

Een losse ketterjager is als een schuldeloos lam. Maar twee ketterjagers kunnen samen veel kwaad uitrichten. Drie of meer vormen een meute, kunnen rampen veroorzaken. Denkt u nog eens aan de jaren waarin het „Jansenisme” op de korrel genomen werd? Of ene dr J. G. Geelkerken? Of ene dr Karl Barth? Of ene dr K. Schilder? Als de heksenjacht eenmaal open is vergaat u horen en zien vanwege het jachtgeschrei. Letterlijk: horen en zien, bewust waarnemen, objectief oordelen — het is er niet meer bij. Ieder doet mee om maar niet tegen de stroom op te boten. Een spreekwoord zegt, dat de menselijke samenwerking gemakkelijker tot stand komt tegen iets dan vóór iets. „Boze en ongeschikte lieden”, warhoofden en slechtaards, kunnen samen heel wat klaar krijgen, zei Paulus. In subliem samenspel wordt de tang gesloten: de ketterij is tot stand gebracht, gesteld en „abgefangen”. Hoewel een ketter, naar de oorsprong van het woord en misschien ook wel kerkhistorisch gezien... een zuivering inzette, een genezend koortsproces veroorzaakte!

Laat de kerk maar zuinig zijn op haar kettters. Dat is de les van het „muiltgespan”. Toen Johannes Huss als ketter op de brandstapel kwam zei hij: jullie braadt nu een gans — straks krijg je met een zwaan te doen. Sedert Luther draagt elke lutherse kerktoeren een zwaan; wist u dat? En dat brengt me op het schone middeleeuwse lied van de overwinning op de dood:

Gelijk als de witte zwanen
zingen op haar levensend,
zo vergieten niet haar tranen
Godes vrienden in 't torment...
Maar met blij gemoed zij zingen
lof aan God!
Ja van vreugde zij opspringen
om haar lot.

VIERHOUTEN — D. W. L. MILO

Het muiltgespan

Hebt u wel eens een meutejacht meegemaakt? Of op de televisie gezien? Dat is afgrijselijk schoon. De meest tegenstelde emoties worden bij u opgeroepen. Wanneer de honden worden gelost, stellen ze zich in vliegende vaart op. Ieder heeft zijn eigen plaats — er ontstaat een hoefijzer-formatie. In een minimum van tijd hangt er de spanning van het sublieme samenspel. Allen blaffen van wonder en geweld — slechts enkele lopen met de neus aan de grond op het wildspoor.

De koploper van de tang is meestal een oude teef met een kleine hoge stem. De volgelingen zijn jongere dieren met grovere stemmen. Samen geven ze de indruk alsof maar één jachtdier optrekt: heel de gillende meute is één dreigend monster.

Het vervolgde stuk grofwild ondergaat die emotie blijkbaar net zo: ziet de meute als een veelhoofdige, woest huilende draak, die het langzaam en wel-doordacht in de tang neemt. Terwijl allen met adembenemende vaart het veld doorkruisen buiten ze elke natuurlijke kans uit. Soms verliest de meute het spoor — door listige initiatieven van het vluchtige stuk, of doordat een ander stuk wild het spoor kruiste. Dan krijgen de reeds gedeeltelijk vermoeide honden met een vers prooi te doen, dat nog groter vaart ontwikkelt. Anders zullen de honden langzaam het bejaagde dier inhalen, omsingelen, in de tang nemen en eindelijk tot staan brengen.

Is het stuk „gesteld”, dan laat de jachthoorn het eerste halali horen: het halali sur pieds, de triomfroep dat het wild schaakmat staat, maar nog op de been is. Is het wild eenmaal neergelegd, dan volgt de tweede fanfare: halali sur terre of het doodsignaal. Al de ruiters, die nog van verre komen aanstormen, verstaan deze signalen.

—o—

HAARLEM — F. VAN DEURSEN

Toespraak, gehouden op de Vrouwenkontaktdag te Utrecht op 9 september 1972.

„Bent u al met de Geest gedoopt?“

Beste broeders en zusters,

„Gij hebt de náám dat ge leeft, maar ge zijt dóód!“, lazen we net in dat briefje aan de gemeente van Sardes. Dat zal je geschreven worden! „Gij hebt de náám dat ge lééft, maar ge zijt dood!“ Ontzettende aanklacht voor een kerk, Openb. 3 : 1.

Je kunt hem tegenwoordig nog horen!

De kerken? Een dooie boel. Hebben zichzelf overleefd. Wat is daar nou voor liefde? Traditionalisme en formalisme vieren daar hoogtij. Het levende Woord van God hebben ze er vervangen door allerlei theologieën. Het stikt er van de juristerij en het is er vaak zo koud als een steen en zo dood als een pier.

Eigenlijk kon je die klachten de eeuwen door horen.

Aan het eind van de tweede eeuw beschuldigden de Montanisten de kerk van verslapping en doodsheid. In de 5e eeuw zeiden de Donatisten dat. In de 16e eeuw de Dopersen. In de 18e eeuw de Labadisten. En in onze 20e eeuw de Pinksterbroeders.

De kerk? De kerk is zo dood als een pier.

■ Moet het opnieuw Pinksteren worden?

Zij zien dan ook maar één redmiddel: de Geest!

Het zal opnieuw „Pinksteren“ moeten worden in de harten en levens van al die saaie, bange, verkrampte en verlegen kerkmensen. Ze zullen „met de Geest gedoopt moeten worden“. Ze moeten terug naar de tijd van de apostelen, toen de gemeenten „vol“ waren van de Heilige Geest en de gelovigen in „tongen“ spraken en „profeteerden“. Dan zult u 's wat zien! Dan zullen de zekerheid van het geloof en de vrijmoedigheid van het geloof en de blijdschap van het geloof weer van de gezichten gaan afstralen!

U kent dit spreken natuurlijk wel.

Wat is daar nou van wáár?

Moet het bij ons inderdáád nog eens Pinksteren worden?

Moeten wij eigenlijk nog „met de Geest gedoopt worden“?

Is het gemis van deze „doop“ de oorzaak van onze kwalen?

Zijn wij momenteel beslist geen „Pinkstergemeenten“?

■ Of er aan de Kerk veel kan mankeren!

Met het oog op deze vragen leek het mij nuttig uit te gaan van de „Zeven brieven“ aan de gemeenten in Klein-Azië. Mede omdat ze alle zeven eindigen met de vermaning: „Wie (ook maar) één oor heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt!“

Eén ding kunnen wij om te beginnen uit deze „Zeven brieven“ leren: dat er aan Christus' kerken heel wat kan mankeren! En inderdaad ook nu mankeert. Natuurlijk, deze brieven geven allereerst een situatie-schets van het kerkelijke leven in de apostolische eeuw. Maar de apostolische eeuw vormde om zo te zeggen de „generale repetitie“ van de

hele daarop volgende kerkgeschiedenis. Openbaring 2 en 3 geven dus in hun contemporaine situatie-schets meteen een algemene.

■ Lauw en kil in de Kerk...

Nu, dan kan er aan een kerk inderdaad heel wat mankeren. Dat kunnen we de Pinkstergroepen bij voorbaat ruitelijk toegeven. „Gij hebt de náám dat ge lééft, maar ge zijt dood“, liet de Heiland aan Sardes schrijven. Ik denk niet, dat Hij daarmee hetzelfde bedoelde als wij, wanneer we zeggen: „Dáár is het toch zo'n dooie boel!“ Mij dunk, dat in dit briefje aan Sardes met „dood zijn“ hetzelfde bedoeld wordt als door Paulus wanneer hij in zijn brief aan de Efeziërs hen „vroeger dood in zonden en misdaden“ noemt. „Dood zijn“ ziet dan meer op een heidens, werelds leven dan op een saaie, ingeslapen boel.

Een kerk kan totaal verwereldlijken, dat leert Sardes.

Maar een kerk kan ook koud en kil worden.

Dat was meer het geval in Efeze.

We hebben ook dat briefje net gelezen.

De Heere Jezus wist daar alles van. Zeker, Hij kon ook nog wel wat goeds aanwijzen in die gemeente van Efeze, „maar“, zo schreef Hij, „Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verzaakt hebt. Gedenk dan van welke hoogte gij gevallen zijt...“, Openb. 2 : 4.

Dat kan gebeuren in een christelijke kerk. De liefde verkild.

Van een Geestelijke hoogte naar beneden getuimeld.

Nou, daar hoeft ik weinig bij te vertellen.

Wie weet daar als meelevend christen geen voorbeelden bij te bedenken? Van kerken, die inderdáád koud en formalistisch werden. Kerken, waar de gelovigen als eenzame enkelingen 's zondags hun godsdienstig graantje kwamen pikken. Waar geen levende band met de broeders en zusters meer gevoeld werd. Waar het Woord van God had plaats gemaakt voor holle godsdienstige klanken en leeg en arm latende klink-klank-redeneringen. Waar de diakonen inhuldig werden, in plaats van uitstrooiend. Waar je verloren ging in de massa of in de kaartenbak. Waar het eeuwen- en eeuwenoude gebouw bijna symbolisch was geworden voor de gefossiliseerde godsdienstigheid, die er in bedreven werd. En waar de raden en classes de deputaatschappen en synoden en kanselboodschappen ondanks hun hoeveelheid en hoge godsdienstige status onmogelijk konden verhalen, dat de Geest des HEEREN daar inderdaad aan het wijken was.

Laten wij dat de Pinksterbroeders bij gelegenheid toegeven. „Gij hebt de náám dat ge leeft, maar ge zijt dóód...“ „Maar Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verzaakt hebt“. „Zo dan, omdat gij lauw zijt en noch heet, noch koud, zal Ik u uit mijn mond spuwen!“ Dat schreef de Heiland al aan de allereerste kerken. Waarom zouden onze staats- en landskerken daar boven staan? Wij moeten niet zwart tot wit willen praten en maar ootmoedig buigen als we gewezen worden op

de zonden van onszelf en die van onze vaderen.

Dit eerst over de kwalen van de kerken.

Ontken die dus niet, als u ze krijgt aangevoelen.

■ Dus tòch opnieuw Pinksteren?

Maar nu verder!

Nu het geneesmiddel!

Wat doen we daar nu aan?

Wat wijst Gods Woord ons voor uitweg?

De „doop met de Heilige Geest“?

Een herhaling van „Pinksteren“ in de 20e eeuw?

Mag ik u voor we op deze vragen ingaan eerst even de historische achtergrond schetsen van de Schriftgedeelten, waarvan ik van morgen uitga?

Ze staan in de zogenaamde „Openbaring van Johannes, hoofdst. 2 en 3.

Maar dat is een misleidende naam: „Openbaring van JOHANNES“. Dat ziet u meteen als u de allereerste regel van dit bijbelboek leest: „Openbaring van JEZUS CHRISTUS...“ Dat is heel wat anders dan: „Openbaring van JOHANNES“. Maar op de keper beschouwd is die „Openbaring“ niet eens van Jezus Christus zelf afkomstig, want we lezen verder in die eerste zin: „Openbaring van Jezus Christus, welke GOD Hem GEGEVEN heeft om zijn dienstknechten te tonen, hetgeen weldra geschied moet, en welke Hij door de zending van zijn engel aan zijn dienstknecht Johannes heeft te kennen gegeven“, Openb. 1 : 1.

Zó zijn wij aan dit bijbelboek gekomen:

GOD gaf deze Toekomstonthulling aan Zijn Zoon Jezus.

JEZUS CHRISTUS gaf haar door aan zijn engel.

De ENGEL gaf haar door aan Johannes.

JOHANNES schreef haar op en stuurde ze aan de „zeven gemeenten“. En via deze gemeenten kwam dit boek in onze bijbel.

U weet hoe dat in z'n werk gegaan is.

Johannes was naar Patmos verbannen en laat me daar op zekere zondagmorgen opeens de Heere Jézus voor de oude apostel staan! Dat was een weerzien, na vijftig, misschien wel zestig jaar. Wat zag de Heere Jezus er heerlijk uit. Goddelijk. Hemels. O, wat een Vorst. Johannes viel voor dood aan Jezus' voeten. Zó'n indruk maakte de Heere op hem.

Maar de Heere kalmeerde z'n oude vriend, legde z'n hand op Johannes' hoofd en sprak Hem vriendelijk toe: „Wees maar niet bang... Je moet ópschrijven wat je gezien hebt, en ook wat er nu (in de gemeente voor situatie) is, en wat hierna zal komen“, Openb. 1 : 19.

Ik doe deze dingen nu wat kort af, maar ik hoop dat u duidelijk ziet WIE aan Johannes de opdracht gegeven heeft om de Zeven Brieven te schrijven.

Die Opdrachtgever was Jezus Christus zelf.

■ Wie zou de kwalen het best kunnen aanwijzen en genezen?

En hoe dient Jezus zich in Openbaring 1 aan?

Als de Koning, Heer en Eigenaar van alle gemeenten. Kijk maar hoe Hij zich tot de kerk van Efeze richt:

„Dit zegt Hij, die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt, die tussen de zeven kandelaren wandelt“, Openb. 2 : 1.

De hemelse Heer van de christelijke kerk. De alleswetende en allesziende kerkvisiteur.

„Zijn ogen waren als een vuurvlam“, zag Johannes (1 : 14).

Nu zult u met me eens zijn, dat als er dus Eén is, die kwalen kan aanw...zen in een kerk, het de Heere Jezus Christus zelf is. Zo'n overzicht en zo'n inzicht als Hij heeft niemand. Maar u zult ook met me eens zijn, dat dan ook niemand zo goed kan vertellen wat er aan die kwalen gedaán moet worden als alweer onze Koning Jezus Christus.

Wat heeft Hij aan de Zeven gemeenten geschreven?

Twee gemeenten heeft Hij alleen maar geprezen: Smyrna en Philadelphia. Dat waren lieve kerkjes. Die zijn er dus ook. Het is Goddank niet altijd en overal alleen maar dwaling en dwaasheid op het kerkelijke erf. Er zijn ook gemeenten die te prijzen zijn.

Maar nu die vijf andere: Efeze, Pergamum, Thyatira, Sardes en Laodicea. Daar maakte nogal het een en ander aan. Levensgevaarlijke dwaalleringen. Lauwheid en liefdeloosheid. Wat schreef Koning Jezus deze vijf kerken voor remedie voor? Wat was zijn geneesmiddel voor hun kwalen? De valse leer in Thyatira. De verkillung in Efeze. De lauwheid in Laodicea. Je wordt toch vreselijk benieuwd wat die alziende en alwetende Zoon van God zijn gemeenten in deze brieven toevoegde?

Als ik het kort mag samenvatten was het dit:

— Bekéér u...

— Hóór, hóór naar wat de Geest tot de gemeenten zegt.

Dat zijn kort gezegd de beide hoofdvermaningen.

■ Christus' remedie...

Die eerste wil ik het kortst bespreken.

Al is ze ook van groot belang.

De gemeenten moeten zich bekeren.

Dat lijkt me voor ons van levensbelang: dat de Schrift ook bekering van geménten leert. Niet alleen van heidenen, maar ook van christelijke gemeenten. Efeze moest zich bekéren van haar kilheid. En Thyatira van haar dwaalleer. En Sardes van haar slaperigheid. En Laodicea van haar lauwheid en verblindung.

Maar dit laat ik nu verder liggen.

Ik wil nu liever wat langer stilstaan bij Christus' tweede remedie voor de kwalen van de kleinaziatische gemeenten. Zijn zevenvoudige oproep, zowel tot de gehoorzame als tot de ongehoorzame gemeenten:

„Wie één oor heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt!”

Vindt u dat niet opvallend gezegd? Wie was er immers aan het woord? Wie dicteerde Johannes deze zeven brieven? Koning Jezus. Ze beginnen ook alle zeven met de een of andere aanduiding van Jezus Christus als Afzender. „Dit zegt de Zoon van God...” „Dit zegt Hij die de zeven sterren in zijn rechterhand houdt...” Vindt u het dan niet opvallend, dat Koning Jezus zijn eigen brieven niet besluit met: „Wie (ook maar) één oor heeft, die hore wat IK of wat DE ZOON van GOD tot de gemeenten zegt...”, maar dat Hij ze alle zeven besluit met de oproep vooral goed te horen wat „de GEEST tot de gemeenten zegt”?

Dit lijkt mij voor ons onderwerp vanmorgen bijzonder leerzaam. JEZUS dicteerde zeven brieven aan zeven gemeenten en deze moeten nu maar goed horen wat de GEEST daarmee tot hen te zeggen heeft.

■ Jezus' wóórden: Geesteswerk

M.a.w. wat JEZUS dicteerde was GEESTESWERK!

Maar waarom zouden we ons hierover eigenlijk verbazen? Wie verdiende die Geest voor zijn gemeente en wie stortte Hem op de grote Pinksterdag over haar uit? Volgens Petrus in zijn Pinksterpreek was dat toch zeker onze Heere Jezus Christus? Hand. 2:33. We lezen toch ook in Hand. 16, dat de Geest van JEZUS Paulus niet toeliet, dat hij naar Bithynië reisde? En Petrus sprak toch ook gewoon over „de Geest van CHRISTUS” in de profeten? 1 Petr. 1:11.

Laten we ons dus niet in de war laten brengen door een dweperig roepen van: „de Geest! de Geest! We moeten veel meer aandacht krijgen voor de Geest! De Geest moet weer (!) gaan waaien! We zouden eigenlijk allemaal met de Geest gedoopt moeten worden!”

Wie „Geest” zegt, die spreekt al over Christus!

Christus dicteerde zeven brieven en beval daarna de zeven gemeenten: „Wie (ook maar) één oor heeft, die hore wat de Géést tot de

gemeenten zegt”. Wat maakte dat nu uit, als je in één van de zeven gemeenten woonde en de brief hoorde voorlezen, die Johannes vanaf Patmos speciaal naar jouw gemeente gestuurd had? „Een brief van de Heere Jezus Christus”? Best. Zo kon je dat briefje inderdaad aanduiden. Maar je kon blijkens het slot ervan evengoed zeggen: „Een brief van de Geest”. Maar die Twee toch alstublieft niet los van elkaar. Die werken zo innig samen aan onze verlossing, dat Paulus eens schreef: „De Heere nu IS de Geest...”, 2 Cor. 3:17. Waarmee hij natuurlijk geen persoonlijke identiteit leerde van Christus en zijn Geest maar hun Goddelijke eensgezindheid en samenwerking in ons verlossingswerk. Wat Christus zegt, dat zegt de Geest. En wat de Geest zegt, dat zegt (door Hem) Christus. Christus spreekt thans door zijn Geest.

Dat had de Heere toen Hij nog op aarde was toch van te voren al gezegd? „Doch wanneer Hij komt, de Geest der waarheid (klarheid-in-de-waarheid), zal Hij u de weg wijzen tot de volle waarheid; want Hij zal NIET UIT ZICHZELF SPREKEN, maar al wat Hij hoort zal Hij spreken en de toekomst zal Hij u verkondigen (boek Openbaring!). Hij zal MIJ VERHEERLIJKEN, want Hij zal HET UIT HET MIJNE NEMEN (wat Ik u al gezegd en geleerd en voor u gedaan had) en het u verkondigen”, Joh. 16:14. De Heilige Geest is dus helemaal niet naar de wereld gekomen om de volle aandacht te richten op zijn eigen Persoon, zodat wij allemaal het meest moeten gaan praten over: de Geest! de Geest! Nee, Hij is speciaal gekomen om CHRISTUS' en zijn werk te verkondigen en te verheerlijken. Christus op de voorgrond en Hij zelf op de achtergrond, dat is de opzet van de Heilige Geest.

■ Horen wat de Geest zègt!

„Wie één oor heeft, die hore wat de Geest tot de gemeenten zegt”. Daaruit kunnen we voor ons onderwerp ook nog wat anders leren. Wat moeten wij dus doen? Horen „wat de Geest tot de gemeenten ZEGT!”

Ik wil u nu vooral wijzen op dat: „ZEGT”.

Mag ik dan constateren, dat er in geen van de Zeven Brieven sprake is van een opwekking tot een „Geestesdoop” of tot het bidden om een „nieuw Pinksteren”? De kille boel in Efeze en de lauwe boel in Laodicea worden niet geweten aan het ontbreken van een „doop met de Heilige Geest”. Daar lezen we in deze brieven van de Alwetende gemeenten-Kenner geen syllabe over. Geen woord over een noodzakelijke zogenaamde „Geestesdoop”, maar een zevenmaal herhaalde verwijzing naar Geestes-WOORDEN!

Ik zei expres: een zogenaamde „Geestesdoop”, want u en ik zijn natuurlijk wel degelijk met de Geest gedoopt. 't Is maar wat u er onder verstaat.

Als men beweert, dat de dodigheid en de afval en de verfossilisering van de christelijke gemeenten in de wereld pás kunnen worden weggenomen door een tweede „Pinksteren”, een machtige belevens, waardoor een mens in een soort extase raakt, een smeltend gevoel, LOS van en NAAST Gods Woord, als een aanvulling van het gelovig vertrouwen op Gods beloften, dan lijkt mij dat een stuk gevaarlijke eigenwillige godsdienstigheid. Want de Heilige Geest onderwijst ons over God en zijn Christus DOOR ZIJN WOORD. En de Heilige Geest tróóst ons DOOR TOT ONS TE SPREKEN. En de Heilige Geest geeft ons zekerheid over onze goede Toekomst door wat Hij in de Schrift tot ons ZEGT. En de Heilige Geest vermáánt ons door HOOR- en LEESBARE vermaningen in zijn BOEK. Hij overreedt ons tot geloven door wat Hij ons VERTELT. Hij maakt ons blij, geeft ons hoop en biedt ons uitzicht door zijn HEILIGE SCHRIFT. Kortom, het leven met de HEERE, vanuit het geloof in Christus komt neer op: horen wat de Geest tot de gemeente ZEGT. Waar? Natuurlijk in de Zeven Brieven. Maar vanzelfsprekend ook in de andere apostolische geschriften. De apostolische brieven. En de apostolische evangelieverhalen. En de boeken van de profeten, die zoals Petrus schreef, geprofeteerd hebben „door de Geest van Christus, die in hen was...”, 1 Petr. 1:11. En van wie zijn onze

psalmen? Van David? Jawel, maar die werd „gedreven” door Gods Geest. Als de Brief aan de Hebreeën Psalm 95 aanhaalt, leidt hij dat citaat (u kunt het vinden in Hebr. 3) in met deze woorden: „Daarom, gelijk de HEILIGE GEEST zegt...”. En als Hebr. 9 spreekt over de tabernakeldienst, merkt de schrijver opeens op: „... daardoor maakt de HEILIGE GEEST duidelijk, dat de weg naar het heiligdom nog niet geopend was...”, Hebr. 9:8. Let op die tegenwoordige tijdsvorm: „Máákt duidelijk...”. Op dat moment, dat u uw bijbel openslaat bij Hebreeën en daarin gaat lezen maakt de Heilige Géést u van alles duidelijk.

De Schrift is de Stem van de Heilige Geest!

■ God's Woord: de Geest

En zo de Stem van Christus.

Stel u voor, u komt een kamer binnen en daar hoort u uit een microfoon een prachtige altstem en wat zegt u? Dat is Aafje Heijnis. Of: dat is Kathleen Ferrier. Zo mag u als u ergens Gods Woord hoort voorlezen gerust zeggen: Dat is de Heilige Geest! De Heere Jezus sprak zelf zo praktisch toen Hij eens zei: „De Woorden die Ik tot u spreek zijn Geest en leven!” Joh. 6:63. En waar zijn die Woorden van onze Heiland bewaard? In de bijbel. Ik mag dus gerust mijn bijbel pakken en die voor u in de hoogte steken en tot u zeggen: De Geest? De Geest? Hier hebt u de Geest!, tenminste Zijn Boek. (Als u van deze hele toespraak alleen onthoudt, dat u eens een dominee een bijbel in de hoogte zag steken en hoorde zeggen: „Dáár hebt u de Geest!”, dan ga ik tevreden naar huis.) U kunt de band tussen Gods Geest en Gods Woord niet nauw genoeg voorstellen. Daarom is het zo vreselijk Gods Woord te verwerpen. Dan ben je reddeloos verloren. Dan wijs je Gods Geest, Gods Ambassadeur af. Gods Woord verachten = Gods Geest beledigen — Gods Zoon vertrapen = de zaligheid verwerpen = God tarten. Zó'n voorrecht heb je als je mag behoren tot een gemeente van Christus aan wie Hij in zijn Evangelie-belofte zijn bloed en zijn Geest geschonken heeft!

Dat noemt een man als Paulus nu onze Woorddoop.

In Efeze 5 schrijft de apostel, dat Christus zich voor zijn gemeente heeft overgegeven, om haar te heiligen (en dan komt de zin waarop ik u wijzen wilde):

„haar reinigende door het waterbad met het Woord”, vs 26 (NV).

Anne de Vries vertaalt:

„Hij heeft haar gezuiverd door haar onder te dompelen in zijn Woord”.

Ik zou nog liever lezen:

„haar reinigende door het Woord-waterbad”.

■ Hoe vaak al ondergedompeld in het Woord?

Zeg nu alstublieft niet: maar we hadden het toch over de Geest? Want ik hoop duidelijk te hebben aangetoond, dat waar Gods Wóórd is altijd Gods Geest is. Al leest u het op de muren van een bordeel. Dan klinkt daar nog de Stem van de Geest.

Nu vraag ik u: zijn wij niet allemaal in dat „Woordwaterbad” ondergedompeld? Of als u dat liever hoort: in dat Gééstesbad ondergedompeld? Dopen, dat is toch dompelen? Denk nu eens aan ál, ál dat Woordonderwijs, dat Gods Geest u vanaf uw kleuterjaren heeft laten geven. Door moeder. Door vader. Door de juffrouw en de meester op school. In de samenkomsten van de gemeente. Door onze persoonlijke bijbellezing. Zijn wij dan niet allemaal door Gods Geest gedoopt, ondergedompeld in Gods Woord? En zijn wij door onze levenslange doop in Gods Woord niet gedóópt met Gods Geest? Wie durft dan nog te zeuren over iets „extra's”? (Vgl. J. A. Schep, Geestesdoop en tongentaal, 37). Iets extra's? Iets extra's? Als de Pinksterbeweging daarop aanstuurt spreekt ze in de grond van de zaak treurige, God en zijn Geest beledigende taal. In feite zet de vraag om een

nieuw „Pinksteren” God en zijn Christus in de beklagdenbank. Nu zal God waarachtig nog de schuld krijgen, dat wij nog maar half waren toegerust. Alsof Gods Geest nog meer, ja nog meer moet doen dan Hij in de teboekstelling en verkondiging van Gods Woord al voor ons gedaan heeft. Alsof Gods Geest zich aan ons werelddeel nog niet zoveel gelegen heeft laten liggen. Alsof ons in de belofte van het Evangelie niet alleen Christus' broed tot vergeving van onze zonden, maar ook Christus' Geest tot reiniging van ons hart en leven al niet Goddijk-serieus geschonken zijn. Als iemand dan nog komt beweren, dat wij eigenlijk nog „met de Geest gedoopt” zouden moeten worden, aan ben ik geneigd te zeggen: Je moet maar durven!

■ Nog iets extra's?

Trouwens, hoe houden we ons anders staande tegenover de slachtoffers van de twijfelgodsdienstigheid? U kent ze toch ook wel? Broeders en zusters, die van jongsaf voorgehouden is, dat naar de kerk gaan en catechisatie krijgen en uit het Woord onderwezen worden en daar dan rustig op vertrouwen „het” eigenlijke nog niet geven. Daar zou dan nog „iets” bij moeten. Iets extra's. Een bijzondere „gebeurtenis”. Een krachtige „ervaring”. Hadden die het dan toch aan het rechte eind?

Naar mijn overtuiging vormen de modèrne roep om de „doop met de Heilige Geest” en de ouderwetse roep om een zeer bepaalde bekeringsweg alvorens men van zichzelf mocht geloven, dat men mocht geloven samen een ongeestelijke tweeling. Zo komt men toch weer terecht in het moeras van de eigenwillige godsdienstigheid van alle eeuwen, die „het” altijd van zijn godsdienstigheid verwacht. De één zal dit „vervulling met de Heilige Geest” noemen, een ander „kenmerken” van uitverkiezing, maar het is hoe sympathiek 't zich mag voordoen en hoe vriendelijk z'n verbreiders mogen zijn en hoeveel goeds toch altijd nog van de Heere Jezus gezegd wordt, de WEG niet.

U vergeet hopelijk niet, dat ik in het begin van m'n toespraak de kwalen van de christelijke gemeente zeker niet verzwegen wilde hebben. Ik kan me ook levendig voorstellen, dat christenen, die levenslang in een dooie gemeente leefden en in een koud, formalistisch christendom verkeerd hebben en zich ziek gegeten hebben aan een dor en star christelijk oedoe, bij gebrek aan beter en in arren moede in een Pinkster-gemeente terecht gekomen zijn. Ik wil ook niet nalaten te erkennen, dat die gemeenten veel lieve, hartelijke christenen tellen. Van wier vrijmoedigheid over de Heere Jezus spreken wij misschien nog veel kunnen leren.

Maar intussen is dat toch de WEG niet.

■ Christus wijst de oude weg

De WEG wees Koning Jezus in Openb. 2 en 3. U zag het zelf: Hij schreef ook aan dooie, lauwe en koude gemeenten. Maar zijn remedie was niet: een zogenaamde „Geestesdoop”, maar wél: „Bekeer u, bekeer u, doe dit niet en doe dat wel. En hoor, wat de Geest tot de gemeenten ZEGT”.

Me dunkt, dat de Christus daar de oude WEG wees.

De enige oorzaak van alle verschraling en verdorring en verwereldlijking en verstarving bij ons, christenen, ligt in de VERBONDSVERLATING van de Westerse Christenheid, waartoe ook wij behoren.

In zulke tijden — want die tekent de Schrift zoveel — namen de blinde leidlieden stevast de toevlucht tot het „pepmiddel” van geïntensiverde godsdienstigheid. Geweldig intensieve godsdienstigheid. Tot aan kindersoffers toe. Maar Jesaja reikte in zijn tijd het geneesmiddel, het redmiddel ook voor de christenheid van onze tijd al aan: „Tot de Wet (= het Woord van God) en tot de Getuigenis (= het Verbond van God). Voor wie niet spreekt naar dit Woord is er geen dagaad”, Jes. 8:20. Daarom zei ik zoëven, dat de Heere Christus de zeven gemeenten de oude Weg wees: terug naar het Woord (zei Jesaja), hoor naar de Geest (zei de Heere Jezus), maar dat is dezelfde weg.

Trouwens, alle godsdienstigheid, die is losgesneden van de teelaarde van Gods Ver-

bond, kan misschien lijken op een prachtige bloem, maar hij is van zijn voedingsbodem losgesneden en hem wacht de dood. Ook in Jesaja's tijd zocht een afvallig verbondsvolk het in drukke, innige, zware godsdienstigheid, maar u kent het eind van het lied: deportaties. De HEERE walgde van die „vroomheid”.

Hiermee heb ik mijn allervoornaamste bezwaar uiteen gezet tegen de roep om een zogenaamde „Geestesdoop”. Die moet uitdraaien op kleineren van Gods Woordwaterdoop. En dat komt neer op Verbonds-miskenning — iets heel ergs!

Ik heb nog een ander bezwaar tegen wat ik nu maar globaal aanduid als: de Pinksterbeweging. Ik meen, dat zij ook het unieke karakter van de Apostolische tijd en veel Geestes-werk uit die periode ten onrechte veralgemeent als van toepassing, ook op Janen-Alleman in 1972. Maar dat bezwaar zou makkelijk een even lange toespraak vergen als ik nu al gehouden heb en dat durfde ik u niet aan te doen.

■ God's verbond, vloer van bazalt

Wat ik heb willen proberen is: u de rijkdom en het liefelijke van het leven uit Gods Verbond tonen, boven het krampachtige en drijfverige van een leven uit de godsdienstigheid.

Het leven met de HEERE is eigenlijk heel gewoon: horen, luisteren. Horen naar de stem van Gods Geest in de bijbel. Letters lezen, zwart op wit, in Gods Boek. En wat zeggen die ons dan ondubbeltzinnig in onze eigen Nederlandse moedertaal? Dat GOD het goed gemaakt heeft tussen Hem en ons. Dat wij waken en slapen, werken en rusten, lopen en liggen, jong zijn en oud zijn, man zijn en vrouw zijn als bondgenoten van God. Dat verbond ligt als een vloer van bazalt onder ons leven. Dat welft zich als een koepel over onze geslachten. Over opa en oma, over vader en moeder, en over hun jongens en meisjes. In dat verbond belooft God ons vrij-spraak van schuld en straf en recht op het eeuwige leven.

Dat ZEGT Gods Woord, ofwel: dat ZEGT Gods Geest.

En wij?

Wij moeten doen wat de Heere Jezus zei: „Al zou je (bij wijze van spreken door een verkeersongeluk nog maar) één oor hebben, hoor (daar dan goed) mee, wat de Geest tot de gemeenten zegt”.

We moeten ons dus zalig HOREN.

„Het geloof is uit het gehoor en het gehoor door het Woord van God”, Rom. 10. Dat is de Weg. En als u die bewandelt zult u IN DIE WEG alles ontvangen wat oudere en nieuwere Geestdrijvers u op hun eigenwillige weg beloven, namelijk: blijdschap, zekerheid, vrijmoedigheid en wat de Geest nog meer aan vruchten in een mensenleven kan laten groeien, Gal. 6:22.

Laten we dus allemaal goed horen wat de Geest tot de gemeenten zegt. Hóren naar wat Hij zegt in de Evangelien. Horen naar wat Hij zegt door de Profeten. Horen naar wat Hij zegt in de apostolische brieven. Dan kan het niet anders of u stemt in met de psalmist:

„Uw inzettingen zijn mij tot snarenspeel!”

„Uw Woord is mij meer waard dan zakken vol gouden tientjes”. Het smaakt me nog beter dan honing. Wat heb ik dat Woord lief.

„Mijn tong zal uw Woord bezingen”. „Uw getuigenissen (= verbondsbeloften) zijn de blijdschap mijns harten”, Psalm 199.

En zó — met het WOORD in uw mond — bent U vol van de GEEST!

KERKELIJK Leven

Vervolg van pag. 250

■ 1967

In 1967 kwam een generale synode van de „vrijgemaakte” kerken bijeen in Amersfoort. Daarin gebeurde ook weer iets heel vreemds.

Om dat in te zien moet men eerst goed weten wat een synode is.

In een synode komen kerken bijeen. Maar zij komen daarin bijeen „door middel van afgevaardigden”. En men moet in verband met synodale en classicale vergaderingen goed onderscheid maken tussen hen die afvaardigen en zij die afgevaardigd worden, tussen, aldus weer prof. Deddens, regering en gezanten, lastgevers en lasthebbers, delegerenden en gedelegeerden. „De gezanten mogen niet meer doen dan hun door de regering is opgedragen.”

De „regering” wordt in de kerkelijke wereld gevormd door de afzonderlijke kerken, geconcentreerd in de kerkeraden. De kerkeraden, zo betoogden de gereformeerden steeds, vormen het enige „bestuur” in de kerk. De classicale en synodale vergaderingen zijn vergaderingen van de gezanten van de kerken. Zij hebben geen zier eigen gezag. Alle „gezag” dat zij bezitten is uitsluitend een geleend, een beperkt, een tijdelijk gezag. Het is zóveel gezag als de kerken zulke gezanten geven.

Op de synode van Amersfoort gebeurde nu het volgende: de grote massa van de „gezanten” joeg een „gezag” van de provinciale synode van Noord-Holland weg! Zij oefende dus een scherpe censuur op hem uit. De kerken van Noord-Holland hadden deze man hun volle vertrouwen geschonken. De grote massa van de aanwezige gezanten daarentegen diskwalificeerden hem. En daarmee natuurlijk ook de kerken die hem hadden afgevaardigd!

Deze daad was volledig in strijd met de kerkorde!

Wat men de in geding zijnde man ten laste legde was al lang overbekend. Indien mannen die lid van de synode waren daartegen bezwaar koesterden hadden ze dat aan zijn kerkeraad moeten zeggen. Of aan de kerken die hem hadden afgevaardigd. Maar dat men dat op de synode deed, en nog wel nadat alle leden instemming met de belijdenis hadden betuigd, en bovendien nog volgens een geheime instructie die de beschuldigers hadden meegekregen, spotte volledig met de letter, de zin en de geest van de kerkorde.

■ 1969

In 1969 kwam de generale synode van de „vrijgemaakte” kerken in Hoogeveen bijeen. Die heeft het ergste gedaan wat tot nu toe door generale synoden van Gereformeerde Kerken werd aangedurfd.

In sommige „vrijgemaakte” kerken was in de vlak daaraan voorafgaande tijd namelijk iets zeer vreemds gebeurd.

In Kampen b.v. kregen op een goede — beter gezegd: kwade — dag alle leden van de vrijgemaakte kerk een briefje van twee ouderlingen in de bus waarin zij opgewekt werden zich los te maken van de „ontrouwe kerkeraad” en a.s. zondag in een zaal bijeen te komen voor de dienst des Woords enz.

Van een officiële aanklacht tegen de kerkeraad of de predikanten was nooit sprake geweest. De classicale vergadering, die in zo'n ongelofelijk ernstige zaak zeker moest worden betrokken, was bij deze actie volledig gepasseerd!

Deze daad was in de volste, ergste zin van het woord een daad van kerkscheuring. Ze was een uiting van het zuiverste sectarisme en separatisme!

En de synode van Hoogeveen heeft nu deze daad, dit „wegroepingskerkrecht” volledig goedgekeurd!

Wat de synode van Hoogeveen zo deed was niet minder dan het overtreden, het

Bestel Uw boeken bij/via
BOEKHANDEL KOPPENAAAL NUNSPEET
 Lupineweg 32 — Tel. (03412) 3424

verachten van de fundamenteelste artikelen van de kerkorde.

Van die welke handelen over de bevoegdheid der meerdere vergaderingen.

En, wat nog erger is, van alle artikelen die de regels aangeven welke gevolgd moeten worden bij de oefening van de kerkelijke tucht. Die werden niet maar overtreden — ze werden op grove wijze vertrappt.

■ het misverstand

Waarom ik dit alles ophaal?

Wel hierom: de volledig gerechtvaardigde afkeer van wat de genoemde synoden en de haar volgende kerkelijke vergaderingen hebben misdaan heeft er dikwijls toe geleid dat men een afkeer kreeg van de **kerkorde!**

Men weet namelijk al dat kwaad aan de kerkorde! Speciaal aan wat deze zegt over het zogenaamde „kerkverband”.

Dit is evenwel een groot en fataal misverstand!

De kwestie is precies omgekeerd.

De tragische kerkelijke misère van de laatste jaren vindt voor het allergrootste deel haar oorzaak niet in het **BESTAAN**, maar in de **OVERTREDING** van de kerkorde, van de goede, gereformeerde, schriftuurlijke kerkorde.

Als men trouw en eerlijk naar die kerkorde had gehandeld dan zouden, naar de mens gesproken, al de rampen die over ons zijn gekomen, niet hebben plaatsgevonden!

Neen, de oorzaak van al dat kwaad lag niet in de kerkorde, maar in de „boosheid des oordeels” van hen die haar steeds en steeds erger overtraden!

KAMPEN

C. VEENHOF

Persschouw

■ Christus of Marx?

Het is voor een christen die het huidige gebeuren in het licht van Gods Woord beziet duidelijk dat één van de diepste tegenstellingen — misschien wel de diepste! — die momenteel de mensheid verdeelt die is van het geloof in Jezus Christus en het geloof in het historisch materialisme, zoals Karl Marx dat predikte. Deze tegenstelling gaat immers door tot in de wortel van het menselijk bestaan.

Die antithese werd door de scherp ziende denkers reeds vóór vele jaren gepeild. Onlangs weer eens lezend in de Parlementaire Rerevoeringen van dr Kuyper vond ik daarin een rede waarin die tegenstelling tussen die twee „geloven” op indringende wijze werd geanalyseerd. Het geschiedde juist voor zeventig jaar, op 6 december 1902.

Bij de „algemene beschouwingen” waarmee toen het parlementaire jaar werd geopend had het Kamerlid Schaper, een van de korypheën van de socialisten uit die dagen, de democratische elementen van alle partijen opgeroepen tot een eendrachtige bestrijding van de voortzetting van „het kapitalistisch bewind” zoals naar zijn overtuiging door het ministerie-Kuyper was ter hand genomen. Speciaal wendde hij zich tot de Rooms-katholieke en de Antirevolutionaire democraten. Hij zei toen o.a. tot dezen:

„Geloof niet dat de strijd gaat om het vóór of tegen Gods geopenbaarde waarheid. Die leuze is een valse. Het gaat om democratie tegen conservatisme. Er wacht de democratie van dit kabinet geen heil. Al wat democratisch is, moet zich verenigen onder onze socialistische veldtekenen. Het socialisme sluit de godsdienst niet uit, het vormt er geen tegenstelling mee. Het socialisme is niets dan een economisch stelsel, dat voor allen, belijders of niet, evenzeer past. Dat stelsel staat niet vijandig tegenover de godsdienst. Men paait u, christelijke democraten, met die leuze, om zijn kapitalistische opzet te volvoeren. Zo komt dan tot ons, gij christelijke volksmannen, en laat ons samen tegen het kapitalistisch régime strijden.”

Men merkt uit deze woorden dat er niets nieuws is onder de zon!

Wat Schaper in deze woorden verkondigde is sindsdien duizende malen herhaald. En vele christenen hebben zich door betogen als

de zijne laten verleiden dat socialisme als sociaal-economisch ideaal te aanvaarden in de naïeve overtuiging dat dat verenigbaar was met het Evangelie zoals dat door Christus en de apostelen is verkondigd.

In een grootse rede keerde Kuyper zich tegen wat Schaper had beweerd. Ik zal hier een fragment daarvan doorgeven.

„Ik behoef er niet aan te herinneren, wat in de arbeiderskringen bij de strijd van het proletariaat geschied is. Eerst in Frankrijk woelingen en gistingen, uit de arbeiderspartij opkomend, maar leidend tot geen resultaat; in de tweede plaats de Duitse intelligentie, zich van deze kwestie meester makend, en in Lasalle, Marx en Engels mannen op de voorgrond tredend van majestueuse kunde en ontwikkeling. Het is goed, dat men zich in ons land diep inprent, dat er geen partij is, die voor de kennis van haar grondslagen en voor de kennis van haar stelsel zo kundig en zo machtig intellect achter zich heeft als juist de sociaal-democratische. Het is volstrekt niet zo te verwonderen, dat de heren sociaal-democraten, voor zover zij eenvoudig dit uitgewerkte stelsel, dat geheel pasklaar voor hen ligt, in scherpe formulering hier aan de orde stellen, in hun spreken en optreden altoos aangesloten zijn en „aus einem Gusz” werken. Maar wij weten ook, dat, hoe schoon deze eenheid in de Duitse arbeiderspartij ook maar buiten werkte, zij toch door het optreden van Marx in de toestand was gekomen van een, die een tweeling in haar schoot draagt. Immers, wat hij aanpreef was het stelsel om, door parlementaire actie, voor het proletariaat de macht van de staat te veroveren en om, had men die macht in handen, daarna de staat in een **volksstaat** om te zetten. Daardoor waren er twee elementen gekomen, die vanzelf in botsing konden en moesten geraken, al naar gelang men in het middel slechts **middel** bleef zien of het aanvaardde als voorlopig **doel**.

Het is bekend hoe, in Duitsland door Vollmar en Bernstein en in Frankrijk door Jaurès en Millerand, deze twee elementen reeds met elkaar in botsing zijn gebracht. Voor de éne partij is de parlementaire actie een sneltrein, waarmee zo snel mogelijk naar de Volksstaat moet worden doorgestoomd; voor de andere partij is zij een wandeling, waarover zij haar gehele leven denkt te doen. Het spreekt dan ook, dat, wanneer de laatste haar ideaal steeds verder weschuift en niets overhoudt dan het doel in de tegenwoordige economische toestanden haar hervormingen aan de man te brengen, zij niets meer is dan een radicale hervormingspartij.

Ik kan begrijpen, dat de geachte afgevaardigde, de heer Drucker, het volstrekt niet erg inziet, wanneer — gelijk de heer Goeman Borgesius gedaan heeft — hem wordt verweten, dat slag op slag bij de éne stembus na de andere blijkt, dat het getal aanhangers der vrijzinnig-democraten geslonken is en dat der sociaal-democraten is gestegen. Hij van zijn standpunt zal dit alleen zó beschouwen: Wij stoppen telkens nieuwe troepen van onze kant onder de sociaal-democraten, om de overgang van de sociaal-democraten van de absolute tot de hervormingspartij te bevorderen. Van zijn standpunt, moet ik zeggen, is dit correct. Maar hoe treden de sociaal-democraten hier in de Kamer op? Ik vraag aan ieder, die het betrekkelijk genot had, gisteren de bezieling van de heer Schaper te zien en te horen, of hij nog een ogenblik kon twijfelen of men te doen had met een metterdaad fanatiek element in de sociaal-democratie, dat uit volle overtuiging spreekt, dat diepe ernst in zijn woorden legt, maar dat, als het er op aankomt, niets ontziet en alleen aan het ideaal, dat in de uitkomst wenkt, zijn kracht bij het spreken ontleent. Het kenmerk, waaraan men herkent, of men te doen heeft met een reform-partij of met de oude, echte, absolute sociaal-democratie, is de vraag van de klassenstrijd. En wat ziet men? Dat de geachte afgevaardigde nog altoos op dat standpunt staat en dat hij ieder, die het daarmede niet eens is, eigenlijk — ik neem hem dat niet kwalijk — minacht. Wanneer hij goedvindt, zo op het risje af alle departementen van Algemeen Bestuur aan te klagen ter zake van allerlei kleine feilen en fouten, dan mag hij als Schaper dat doen; hij heeft daartoe het recht, al zijn het kleinigheden. Maar als de heer Passtoors komt en hem weerlegt en aantoonde, dat bij al die verschillende Departementen het omgekeerde te zien is, dan is dat eigenlijk niet de moeite waard om er naar te luisteren. Wie ook aan de overzijde voor de belangen der arbeiders opkomt, zolang hij niet het absolute standpunt van de heer Schaper inneemt, betekent zijn optreden niets. Dan eerst heeft men eer, dan eerst is men een man, dan eerst durft men en betekent men iets, wanneer men zijn eigen tente uit gaat en in de tente van de heer Schaper overkomt.

Welnu, combineert men algemeen stemrecht en klassenstrijd, dan blijf ik volhouden, wat ik in het begin zeide, nl. dat de toeleg van de bedoeling der heren is, het proletariaat in deze Kamer 51 en daar ginds (in de Eerste Kamer - C.V.) 26 stemmen te bezorgen en, zodra dit ge-

lukt is, over te gaan tot het aanbrengen van die veranderingen in de economische toestand, welke in hun idee liggen.

En als de heer Schaper zegt, dat daarvan niets aan is, en dat volgens het verslag der Staatscommissie er maar 800.000 loonarbeiders zijn, welke nooit de meerderheid kunnen vormen, dan vergunne mij twee opmerkingen. Vooreerst deze, dat de heren volstrekt niet gewoon zijn, zich bij het recruterende hunner aanhangers te bepalen tot die 800.000 loonarbeiders. Ik heb wel bemerkt, dat zij onder de onderwijzers ook bezig zijn en op allerlei wijze trachten, ook anderen tot zich te trekken, en dat zij metterdaad bedoelen, de meerderheid te verkrijgen. Mijn tweede opmerking is, dat, wanneer de geachte afgevaardigde mijn bewering te dien aanzien loochent, hij mij moet vergunnen, mij te beroepen op Marx. Metterdaad behoeft er geen woord meer over gezegd te worden, het zou banaal zijn, het nog te willen toelichten, dat de kern en het wezen van het Marxistisch doel geen ander is dan de meerderheid in het Parlement voor het proletariaat te veroveren en dan te doen wat men goed vindt met hen, die niet tot de proletariërs behoren.

Hoe komt de Christelijke partij tegenover die stand van zaken te staan? Op die vraag is mijn antwoord dit: Die stand van zaken stelt voor ieder, die de Christus belijdt en de verdrukten en ellendige helpen wil, het dilemma: voor wie kiest ge, **voor Marx of voor de Christus?** Ik neem die tegenstelling absoluut, omdat het historisch deterministisch materialisme van Marx een absoluut, kosmologisch, het geheel der dingen omvattend stelsel is. Welnu, even universeel als de Christus het geheel der dingen beheerst, wil ook Marx op zijn beurt, en de zijnen door hem, het **geheel** der dingen beheersen. Daarom is de vraag: kunnen en mogen zij, een ogenblik aarzelen? Het Marxistisch systeem is een systeem, dat het maatschappelijk leven in het eind materialiseert; dat de vraag: wat zal ik eten en wat zal ik drinken? maakt tot de hoofdvraag van de menselijke existentie, en dat alle levensuitingen geen andere waarde toekent, dan dat zij uit de verhoudingen van het economisch bestaan zich vanzelf kunnen ontwikkelen. Dit zo zijnde, heeft de heer Schaper er terecht op gewezen, dat de Heilige Schrift twee reeksen van teksten heeft; aan de ene kant een reeks van teksten die de rijke zonder ontferming aangenaam in de oren klinken en waarop deze zich gaarne beroept; aan de andere kant een reeks van teksten, waarop gaarne de verdrukten en ellendige zich beroept. En hij heeft volkomen gelijk, — dit wens ik hier open uit te spreken —, dat wie een van beiden doet, hetzij bij die eerste, hetzij bij die tweede reeks teksten apart neemt, de betekenis van de Schrift miskent en evenzo de persoon van de Christus miskent. Dat is het waaraan zich schuldig maakt de Christen, die, met goederen bedeed, zijn hart toesluit; maar datzelfde is het, waaraan zich ook schuldig maken de heer Schaper en de zijnen, die het land doortrekken om onder de Christelijke proletariërs de schijn aan te nemen, alsof eigenlijk de Christus aan hun zijde stond en alsof zij weinig anders deden dan de wensen van de Christus te realiseren.

Het standpunt, dat een Christen daartegen alleen kan en mag innemen, is, niet te delen wat in de Schrift verenigd is, maar aan beide gelijkelijk vast te houden. En wanneer ik nu in het land zie, dat de mannen van „Patrimonium” en van de Rooms-Katholieke Volksbond, niet-tegenstaande de sterke verleiding, die op hen uitgeoefend is om ze af te trekken van hun kringen, toch weerstand hebben geboden, geen ogenblik voor de verleiding zijn bezweken, en liever een deel lotsverbetering in de steek laten dan dat zij iets in de steek zouden laten van hun belijdenis, dan vraag ik Mijnheer de Voorzitter, of de heer Schaper daar zelf toch niet in ziet een teken van hoog karakter, een blijk van geestelijke kracht. Is hij het niet met mij eens, dat het volk gelukkig mag heten, dat nog zulk een brede kring van mannen in de lagere standen bezit, die, als zij voor de keuze komen te staan tussen lotsverbetering en het maintaineren van eigen geestelijke overtuiging, het eerste weten ten offer te brengen en het laatste kiezen? Wij mogen niet vergeten, dat de Schrift zegt: wees niet bezorgd, wat gij eten en drinken zult, want al zulke dingen zoeken de heidenen, en dat het duidelijk door de Here is gesproken: wat baat het de mens, al wint hij de gehele wereld, als het tot schade is voor zijn ziel?

De christelijk partijen in den lande achten daarom, dat die dreigende materialisering van ons volk moet worden tegengegaan, dat het christelijk volksdeel zich door aaneensluiting sterk moet maken. Volstrekt niet om, gelijk men dat gemeend en beweerd heeft, daarmee nu de sociale hervormingen er aan te geven, want de Troonrede zelf, de eerste, onder dit Kabinet uitgesproken, geeft immers aan, duidelijk en klaar, dat wij, juist omdat wij de Christus niet verloochenen, de sociale hervormingen met kracht op de voorgrond willen schuiven. En vraagt men nu, vanwaar het geld zal komen, en zegt men: daar gaat gij het tarief voor gebruiken en dus

gaat gij schijnbaar de arme en ellendige goeddoen, maar het geld, waarmee gij dat wenst te doen, neemt gij eerst uit zijn eigen zak, — dan antwoord ik daarop vooreerst, dat wij nooit gezegd hebben, dat de directe belastingen haar eindstation hebben bereikt. Dat wordt ons wel aangewreven, maar wij hebben nooit gezegd... (De heer Schaper: Het staat in de Memorie van Antwoord, dat u de directe belastingen niet verhogen wilt.)

Mijnheer de Voorzitter! Laat het mij nog eens mogen herhalen, wanneer de heer Schaper op mijn woorden wil letten. Ik heb gezegd, dat „die belastingen haar eindstation niet hebben bereikt”. Maar in de tweede plaats moet ik erop wijzen, dat degene, die zegt dat tariefsverhoging verarmt, de feiten verloochent en in een rechtstreekse strijd geraakt met wat de uitkomst geleerd heeft. Het is aan geen twijfel onderhevig, of de heer Schaper is hierbij mijn bondgenoot. Wat heeft die geachte afgevaardigde gisteren gezegd? Dit: duizenden en duizenden arbeiders trekken naar Duitsland, omdat gij hun hier het brood onthoudt. Wat heeft hij daarbij anders geleerd dan dat juist het land, waar het tarief op het hoogste gedreven is, meerdere welvaart voor de arbeiders heeft dan ons eigen land?

Wij blijven vastberaden de weg bewandelen, dien wij zijn ingeslagen. Wij blijven protesteren onder de Christelijke partijen tegen alles, wat de geest van hervorming verloochent, en wij zullen trachten, in die partijen de liefde en de lust voor de sociale hervormingen aan te kweken. En wanneer — ziehier de verklaring, waarmee ik eindig — het onverhoopt mocht blijken, dat onder de Christelijke partijen, gelijk zij samengesteld zijn, ons doel niet zal bereikt worden en desbetreffende wetsontwerpen worden afgestemd, dan zullen wij hier onze taak neerleggen, om weder in de rangen der oppositie onze taak op te nemen om in die oppositie tweërlei ding te doen, nl. in de eerste plaats de Christelijke groepen in het land te versterken voor de verwezenlijking van onze beginselen, en anderzijds een ander Kabinet, dat zitten mocht, mits onze beginselen ongeschonden blijven, te steunen in de sociale hervormingen. die zulk een Kabinet ondernemen mocht.”

Deze rede heeft blijkens de pers uit die dagen een enorme indruk gemaakt.

Mr A. Anema — de latere professor — schreef er het volgende over:

„Tegen die opvatting (van Schaper - C.V.) deed het hoofd van het kabinet toen zijn machtig woord uitgaan. Het was, alsof hij zich bezielde gevoelde door de wetenschap, dat hij de tolk was van onze christelijke democraten, toen hij het woord nam om het rode vlaggedoek, onder zo lokkende uitroep ontplooid, aan flarden te rijten. Was de vorige dag zijn welsprekendheid meer fijn vernuftig geweest, thans was het de zielsgloed van een diep gefundeerde overtuiging, die aan elk woord, dat hem van de lippen spatte, schroefkracht verleende om in te dringen. Het alles beheersende onderscheid tussen een democratie als die van 't socialisme en een democratie als die van het Calvinisme was het, waarop hij van alle zijden het licht van zijn glashelder betoog liet vallen. Diep was dan ook de indruk die in de Kamer zelf en op de tribune van dit woord uitging. Ik voor mij althans heb zelden zoals in dat middaguur de diepte en breedte der onoverbrugbare kloof, die ons als Christen-democraten in levensbeschouwing op het terrein van Staat en Maatschappij, van de socialistische democratie scheidt.

Ik heb de overtuiging dat de lezers het met mij eens zullen zijn wanneer ik zeg dat dit woord van Kuyper nog ten volle actueel is.

Er is immers geen enkele verandering gekomen in de diepe tegenstelling welke er tussen de christelijke en de socialistische democratie gaapt.

Er is wel een verandering gekomen onder de socialisten!

Het laatste partijcongres van de P.v.d.A. en het conflict in het N.V.V. wezen er namelijk duidelijk op dat vele socialisten van geen enkele democratie meer willen weten maar in plaats daarvan streven naar de „dictatuur van het proletariaat”. En tussen deze dictatuur en die van mannen als Hitler, Mussolini, Amin is geen wezenlijk verschil! C.V.

KERKNIEUWS

Soemba-Borneo (19) — Tegenstellingen tussen de gemeenten van Tana Rara en Lalindi over het in laatstgenoemde gemeente weer opnemen van Oemboe Nd. Natar, de man met de twee vrouwen. U herinnert zich het verhaal van een vorige keer.

In feite een conflict tussen Tana Rara en de overige gemeenten.

Er is ná 1968 veel over vergaderd, heel wat gepraat, ook met de kerkeraad van Tana Rara en met haar predikant, ds Retang. Bij een kerkvisitatie heb ik, zo schrijft ds Goossens, proberen uit te leggen, dat God Zich over overspel vertoort en dat God polygamie verbiedt omdat het een vorm van overspel is. Een man kan maar één vrouw liefhebben (of hij zal de een liefhebben en de ander haten)... Want God heeft van den beginne de mens als man-en-vrouw geschapen, als een twee-éénheid... En als ik dan laat zien hoe zwaar Christus echtbreuk veroordeelt en hoe Hij toch zo zachtmoedig kan optreden tegen overspeligen (Joh. 8) zonder dat we — zoals de Farizeën — kunnen zeggen: maar daarmee wordt overspel in de kerk ingevoerd, dan ontlokt dat deze predikant slechts wat schamper hoongelach, terwijl hij zegt: Maar dat is héél wat anders. Hij wil het niet begrijpen, om zichzelf te kunnen handhaven.

Zichzelf handhaven, dáár zit de kern. Al sinds jaren.

Want het doet het wel goed „te strijden voor de heiligheid van de kerk” (ds Retang), maar als dat enkel maar een mooie formule is om achter weg te kruipen, terwijl het dagelijkse leven en ook de strijd om de kwestie-Lalindi vol is van onheiligheid, dan... ja, wat dan? Dan is er niet veel meer te doen dan de HERE om uitkomst te bidden.

Vermaan aan Tana Rara bleef vruchteloos. Of beter gezegd, het leidde niet tot bekering en er is zelfs geen verlangen naar toenadering meer in de laatste tijd. Eerder een afkeren van de broeders. Tana Rara heeft zich nu „aangesloten” bij de groep gemeenten, die ds Kondamara volgt. En deze hebben predikant en overgekomen leden (hoeveel er dat zijn is nog niet bekend) graag aanvaard.

Dat is nu de grote droefheid, die eerder ter sprake kwam, de verootmoediging, de verandering. Voor het forum van de Soembanese gemeenschap gebeurt dit. Herrie in de kerken. Verschuivingen. Wat zal er in de dessa's over gepraat worden! Men is daar sterk in verhalen-van-vroeger. Weet je van die en van die? Nu, zo zal het breed uitgemeten worden, met de zonden van het verleden erbij. Gelukkig, dat er ook te Tana Rara zijn, die in droefheid leven, omdat ds Retang en zijn volgelingen zich „in ongehoorzaamheid aan het Woord, stootten aan het evangelie van Jezus Christus, de hoeksteen, maar ook een rots der ergernis en een steen des aanstoots. Daaraan stootten zij zich, waartoe zij ook bestemd zijn...”

Zó schrijft ds Goossens en hij besluit „Het is niet nodig om u te vragen om ons hier op Soemba, maar vooral uw broeders en zusters te Tana Rara, in uw gebeden te gedenken, want ik weet dat u dat al doet. Ook wij hier houden niet op voor u te bidden en te danken; want wij schrijven steeds met een licht hart naar Nederland, omdat wij aan alles merken dat de samenwerking met u steeds zo plezierig en hartelijk verloopt, niet slechts tussen u en ons hier op Soemba, doch ook tussen u als contactkerk en als vereniging-SOS”.

Wageningen: Adres scriba: K. Kuiper, Soendaalseweg 32a, Bennekom, tel. 08389-5565.

Nu overal verkrijgbaar

GROOT NIEUWS VOOR U

in de taal van vandaag
voor mensen van vandaag
in een vorm van vandaag
met illustraties voor vandaag

een nieuw testament
om zelf te lezen
om anderen te geven
om samen te bespreken

Particuliere prijs f 9,90 (niet franko)

Bij boekhandel of bij

KATHOLIEKE BIJBELSTICHTING
Postbus 27, Boxel

NEDERLANDS BIJBELGENOOTSCHAP
Postbus 620, Haarlem - Postgiro 63635

Redactieleden

Ds H. Amelink
Drs H. de Jong
D. W. L. Milo
Prof. C. Veenhof
Ds G. Visee
Drs H. E. S. Woldring

Adres van de Redactie

Ds H. Amelink,
Waal 5, Langerak, Z.H.
Tel. 0 1843 - 232

Geref. Persvereniging „Opbouw”

secr.-penningmeester:
W. Kaper,
v. Lynden v. Sandenburglaan 16, Utrecht.
Tel. 030711450.
Giro 448367

Advertenties en druk

Drukkerij
„Steenbergen”,
Slotlaan 220, Zeist.
Tel. 0 3404 - 12452

Abonnementenadministratie

Rotterdamse Rijweg
174, Rotterdam-8

Abonnementsprijs: f 20,— per jaar (bij vooruitbetaling)
Buitenland: Europa en zeepost f 30,— - Luchtpost f 50,—